H. P. Lovecraft

Oude Bugs

H. P. Lovecraft – Oude Bugs
Eerst verschenen in 1919

Nederlandse vertaling:
Andreas van Woerkom
2018

De *Pool Room* van Sheehan, die een van de mindere steegjes in het hart van de achterbuurt van Chicago siert, is geen leuke plek. Haar lucht, vol met duizenden geuren zoals Coleridge die aantrof in Keulen, kent zelden de zuiverende stralen van de zon, en vecht om ruimte met de scherpe dampen van goedkope sigaren en sigaretten die bengelen aan de ruwe lippen van de talloze menselijke dieren die de plaats dag en nacht bevolken. Maar de populariteit van Sheehan's blijft onaangetast, en hiervoor is een reden - een voor de hand liggende reden voor iedereen die de moeite neemt om de gemengde stank die daar heerst te analyseren. Uitstijgend boven de dampen en misselijkmakende geuren stijgt een aroma op dat ooit bekend was door het hele land, maar dat nu gelukkig verbannen is naar de achteraf straatjes van het leven door het edict van een welwillende overheid - de geur van sterke, slechte whisky - een kostbaar soort verboden vrucht in dit jaar van onze heer 1950.

Sheehan's is het erkende centrum voor de ondergrondse handel van Chicago in drank en verdovende middelen, en heeft als zodanig een zekere waardigheid die zelfs afstraalt op het onbehouwen volk dat in die tent een thuis heeft gevonden. Maar er was tot voor kort iemand die zich zelfs buiten die zeer beperkte waardigheid bevond - iemand die deelde in de vuiligheid en smerigheid van Sheenan’s, maar niet in het belang er van. Hij heette "Oude Bugs" en hij was het meest onbetamelijke figuur in een omgeving van berucht uitschot. Wat hij eens was geweest probeerden velen te raden, want zijn taal en zijn wijze van uiten als hij straalbezopen was waren zodanig dat ze verwondering opwekten, maar wat hij was, dat bood minder raadsels. "Oude Bugs" belichaamde in overtreffende trap de pathetische soorten die bekend staan als de "zwerver" of de "loser". Niemand kon zeggen waar hij vandaan kwam. Op een avond was hij als een bezetene Sheehan's binnen gestormd, met schuim op zijn mond en schreeuwend om whisky en hasj, en toen hem dat was gegeven in ruil voor een belofte om wat klusjes te klaren, had hij daar sindsdien rondgehangen, dweilde daar de vloeren, maakte

glazen schoon, en voldeed aan een honderdtal soortgelijke plichten in ruil voor de drank en drugs die hoognodig waren nodig om hem levend en enigszins normaal te houden.

Hij praatte weinig, en meestal sprak hij in het normale taaltje van de onderwereld. Maar heel soms, als hij een ongewoon genereuze dosis ruwe whisky is zijn lijf had, dan barstte hij los in onbegrijpelijke woordenwatervallen en flarden van proza en dichtkunst die bij bepaalde stamgasten tot de veronderstelling leidden dat hij betere dagen had gezien. Eén vaste klant - een stiekeme valsemunter – kwam vrij regelmatig met hem praten, en uit de toon van hun gesprekken waagde hij te stellen dat de Oude Bugs een schrijver of een professor was geweest in zijn betere dagen. Maar de enige tastbare aanwijzing voor het verleden van Oude Bugs was een vervaagde foto die hij constant bij zich droeg – de foto van een jonge vrouw met edele en mooie trekken. Deze foto haalde hij soms voorzichtig uit zijn gescheurde zak, haalde die dan uit de verpakking gemaakt van papieren zakdoekjes en hij keek dan urenlang met een uitdrukking van onuitsprekelijke droefheid en tederheid naar de foto. Het was niet het portret van iemand die een onderwereldbewoner waarschijnlijk wel zou kennen, maar van een vrouw van goede komaf en kwaliteit, gekleed in de stijlvolle kleding van dertig jaar eerder. Oude Bugs zelf leek ook tot het verleden te behoren, want zijn onopvallende kleding droeg elk kenmerk van het verleden. Hij was een man van immense lengte, waarschijnlijk meer dan twee meter, hoewel zijn gebogen houding dit feit soms logenstrafte. Zijn haar, vies wit en uit elkaar vallend, werd nooit gekamd, en over zijn magere gezicht groeide schurftige stoppels van een grove baard die altijd op het borstelige stadium leek te blijven hangen - nooit geschoren – maar nooit lang genoeg om een respectabele set van snorharen te vormen. Zijn gelaatstrekken waren misschien ooit nobel geweest, maar werden nu getekend door de afgrijselijke gevolgen van een verschrikkelijke mateloosheid. Op een bepaald moment – waarschijnlijk in het midden van zijn leven - was hij blijkbaar

vreselijk dik geweest, maar nu was hij vreselijk mager, paars vlees hing in losse zakjes onder zijn woeste ogen en op zijn wangen. Al met al was de Oude Bugs geen prettige verschijning om naar te kijken.

Het karakter van Oude Bugs was net zo vreemd als zijn kenmerken. Normaal gesproken was hij een toonbeeld van het vervallen type dat klaar was om alles te doen voor een dubbeltje of een dosis whisky of hasj - maar met zeldzame tussenpozen liet hij de eigenschappen zien die hem zijn naam opleverden. Dan zou hij rechtop proberen te staan en een zeker vuur zou in zijn ingevallen ogen kruipen. Zijn houding zou een ongewone gratie aannemen en zelfs een zekere waardigheid, en de beschonken wezens om hem heen voelden iets van superioriteit - iets waardoor ze minder geneigd waren om hem de gebruikelijke schoppen en klappen te geven. Op deze momenten zou hij een sardonische humor tonen en opmerkingen maken dat het volk van Sheehan als dwaas en irrationeel beschouwde. Maar de bevlieging zou snel voorbijgaan, en wederom zou Oude Bugs zijn eeuwige vloer-schrobben hervatten. Maar voor één ding zou Oude Bugs een ideale slaaf zijn geweest van het etablissement - en dat was zijn gedrag als jongemannen aan hun eerste drankje werden geïntroduceerd. De oude man kwam dan in woede en opwinding de vloer op, dreigementen en waarschuwingen mompelend en proberend de nieuwelingen ervan te weerhouden om zogenaamd "het leven te zien zoals het is". Hij zou sputteren en vloeken, exploderend in vermaningen en vreemde eden, en geanimeerd door een angstaanjagende ernst die in de overvolle zaal meer dan één enkele beschonken geest deed huiveren. Maar na een tijdje zou zijn door alcohol verzwakte brein van het onderwerp afdwalen, en met een dwaze grijns zou hij weer naar zijn dweil of schoonmaakdoek terugkeren.

Ik denk niet dat veel van de vaste klanten van Sheehan ooit de dag zullen vergeten dat de jonge Alfred Trever kwam. Hij was nogal een

"vondst" - een rijke en opgewekte jongeling die "over de grens zou gaan" in alles wat hij ondernam - althans, dat was het vonnis van Pete Schultz, Sheehan's "loopjongen", die de jongen op het Lawrence College, in het kleine stadje Appleton, Wisconsin tegengekomen was. Trever was de zoon van vooraanstaande ouders in Appleton. Zijn vader, Karl Trever, was een advocaat en een burger van onderscheid, terwijl zijn moeder een benijdenswaardige reputatie had opgebouwd als dichteres onder haar meisjesnaam Eleanor Wing. Alfred was zelf een geleerde en een dichter van onderscheid, hoewel hij vervloekt was met een zekere kinderachtige onverantwoordelijkheid die hem tot een ideale prooi voor de loopjongen van Sheehan maakte. Hij was blond, knap, verwend, levenslustig en enthousiast om de verschillende vormen van verstrooiing te proeven waarover hij had gelezen en gehoord. Bij Lawrence was hij prominent aanwezig in de spot-broederschap van "Tappa Tappa Keg", waar hij het wildste en vrolijkste was van de wilde en vrolijke jonge corpsballen. Maar deze onvolwassen, collegiale frivoliteit bevredigde hem niet. Hij kende de diepere ondeugden uit boeken, en hij verlangde er nu naar om ze uit de eerste hand te leren kennen. Misschien werd deze neiging tot wildheid enigszins gestimuleerd door de strengheid waaraan hij thuis was onderworpen, want mevrouw Trever had een specifieke reden om haar enige kind met ernst op te voeden. Ze was in haar eigen jeugd diep en permanent onder de indruk geweest van de gruwel van losbandigheid door het geval waarmee ze een tijdje verloofd was geweest.

De jonge Galpin, de verloofde in kwestie, was één van de opmerkelijkste zonen van Appleton. Als jongen had hij zich weten te onderscheiden door zijn prachtige mentaliteit, en hij won enorme bekendheid aan de Universiteit van Wisconsin, en op de leeftijd van drieëntwintig keerde hij terug naar Appleton om daar een hoogleraarschap bij Lawrence te aanvaarden en een diamanten ring om de vinger van de knapste en briljantste dochter van Appleton te

schuiven. Een seizoen lang verliep alles voorspoedig, tot zonder enige waarschuwing de storm barstte. Kwaadaardige gewoonten, daterend van een eerste drankje dat jaren eerder in afzondering in het bos werd genuttigd, lieten zich manifesteren in de jonge professor, en alleen door een overhaast ontslag ontsnapte hij aan een vervelende vervolging voor letsel aan de gewoonten en de moraal van de leerlingen onder zijn hoede. Nadat zijn verloving was verbroken, vertrok Galpin naar het oosten om zijn leven opnieuw te beginnen. Maar al snel hoorden Appletonians van zijn schandevolle ontslag van New York University, waar hij een docentschap in het Engels had. Galpin wijdde nu zijn tijd aan de bibliotheek en het lezingenplatform, waarbij hij volumes en toespraken voorbereidde over verschillende onderwerpen die verband houden met de liefdesbriefjes, en zich altijd een genie toonde dat zo opmerkelijk was dat het leek alsof het publiek hem maar moest vergeven voor zijn fouten uit het verleden. Zijn gepassioneerde lezingen ter verdediging van Villon, Poe, Verlaine en Oscar Wilde waren ook op hemzelf toegepast, en in de korte zomer van zijn glorie was er sprake van een hernieuwde betrokkenheid bij een bepaald beschaafd huis op Park Avenue. Maar toen viel de hamer. Een laatste schande, in vergelijking waarmee de anderen als niets waren geweest, verbrijzelde de illusies van degenen die waren gaan geloven in Galpin's hervorming, en de jongeman verwierp zijn naam en verdween uit het openbare leven. Geruchten associeerde hem nu en dan met een zekere "Consul Hasting" wiens werk voor het toneel en voor filmbedrijven een zekere mate van aandacht trokken vanwege de wetenschappelijke breedte en diepte, maar Hasting verdween spoedig uit het publieke oog, en Galpin werd slechts een naam voor ouders om te citeren in waarschuwende preken voor hun kinderen. Eleanor Wing vierde kort daarop haar huwelijk met Karl Trever, een opkomende jonge advocaat, en van haar voormalige bewonderaar behield ze slechts genoeg herinnering om de naamgeving van haar enige zoon er door te laten dicteren, alsook de morele opvoeding van die knappe en eigenzinnige jongen. Nu, ondanks al die opvoeding,

was Alfred Trever bij Sheehan en stond hij op het punt om zijn eerste drankje te nuttigen.

"Baas," riep Schultz, terwijl hij met zijn jonge slachtoffer de smerig ruikende ruimte binnenstapte, "dit mijn vriend Al Trever, d’n beste gast uit Appleton. Ene belangrijke gast ook nog - z’n pa is een groot bedrijfsjurist in zijn stad, en z’n moeder is een beetje geniaal. Hij wil het leven zien zoals het is, wil weten hoe het echte vuurwater smaakt. Dus onthoud dat hij mij een vriend is en behandel hem goed."

Toen de namen Trever, Lawrence en Appleton gesproken werden, leken de stamgasten iets ongewoons aan te voelen. Misschien was het alleen een geluid dat te maken heeft met de klikkende ballen van de pooltafels of de rammelende glazen die vanuit de kelder naar binnen werd gebracht aan de achterkant van de kroeg - misschien alleen dat, plus een vreemd ritselen van de vuile gordijnen aan het ene groezelige raam – maar velen dachten dat iemand in de kamer zijn tanden op elkaar had gebeten en een zeer scherpe hap lucht had genomen.

'Goed om je te leren kennen, Sheehan,' zei Trever op een stille, goed geluimde toon. "Dit is mijn eerste ervaring op een plek als deze, maar ik ben een student van het leven, en ik wil geen ervaring missen. Er zit poëzie in dit soort dingen, weet je - of misschien weet je het niet, maar het is allemaal hetzelfde."

"Jonge gast," antwoordde de eigenaar, "jij komt op de juiste plaats, om het leven te zien. We hebben hier allerlei soorten – echt leven en een 'goede' tijd. De verdomde regering kan proberen om mensen braaf te maken als ze wil, maar het kan een kerel er niet van weerhouden om te doen wat hij zelf leuk vindt. Wat wil je jongen – drank, coke of een andere soort drugs? Wat je ook wil; we hebben het!”

Stamgasten zeggen dat het op dit punt was dat ze een onderbreking zagen in de regelmatige, eentonige slagen van de dweil.

“Ik wil whisky – van goede ouderwetse rogge!” Riep Trever enthousiast uit. “Ik zal je zeggen, ik ben er moe van om water te drinken na het lezen over het vrolijke leven dat we in vroeger tijden leefden. Ik kan geen anacreontisch stuk lezen zonder te watertanden – en het is iets veel sterkers dan water waar mijn mond voor watert!”

“Anacreontisch - wat is dat in hemelsnaam?” Verschillende bargangers keken op toen de jongeman iets moeilijker taal bezigde dan hun kennis toeliet. Maar de valsemunter die er stiekem ook stamgast was verklaarde hen dat Anacreon een vrolijke oude Griek was die vele jaren geleden leefde en schreef over het plezier dat hij had toen de hele wereld net als die van Sheehan was.

"Laat me eens kijken, Trever," vervolgde de valsemunter, “heeft Schultz niet gezegd dat je moeder ook een literair persoon is?”

“Ja, verdomme,” antwoordde Trever, “maar niets zoals de oude Tejaan! Zij is een van die saaie, eeuwige moraalridders die proberen alle vreugde uit het leven te nemen. Namby-pamby achtig, ooit van haar gehoord? Ze schrijft onder haar meisjesnaam Eleanor Wing.”

Op precies dit moment liet Oude Bugs zijn dweil liet vallen. “Nou, hier is je spul,” zei Sheehan joviaal terwijl een dienblaadje met flessen en glazen de kamer in werd gereden. “Goede oude rogge, eentje zo vurig als je maar kan vinden in Chicago.”

De ogen van de jongeman glinsterden en zijn neusgaten krulden zich om de dampen van de bruinachtige vloeistof die een bediende voor hem uitstortte. Het stootte hem afschuwelijk af en het kwam in opstand tegen al zijn overgeërfde delicatesse; maar zijn

vastberadenheid om het leven ten volle te proeven, bleef bij hem en hij behield een stalen gezicht. Maar voordat zijn resolutie op de proef werd gesteld, kwam het onverwachte tussenbeide. Oude Bugs, opspringend uit de gehurkte houding waarin hij tot nu toe was geweest, sprong op naar de jongeling en sloeg het opgeheven glas uit zijn handen, en viel bijna gelijktijdig het dienblad van flessen en glazen aan met zijn zwabber, en de inhoud viel uiteen op de vloer en verspreidde geuren en gebroken flessen en glazen. Een aantal mannen, of de dingen die voor mannen moeten doorgaan, vielen op de grond en probeerden de plassen gemorste drank op te slurpen, maar de meesten bleven onbeweeglijk, kijkend naar de ongekende acties van de vervallen dronkenlap. Oude Bugs richtte zich op voor de verbaasde Trever en zei met een zachte en gecultiveerde stem: “Doe dit niet. Ik was ooit zoals jij, en ik deed het wel. Nu ben ik dit.”

“Wat bedoel je, jij verdomde oude dwaas?” Schreeuwde Trever. “Waarom bemoei jij je met de genoegens van een heer?”

Sheehan, nu herstellende van zijn verbazing, stapte naar voren en legde een zware hand op de schouder van de oude man.

“Dit is de laatste keer voor jou, oude dwaas!” Riep hij woedend uit. “Wanneer een goede man hier een drankje wil hebben, bij God, dan zal hij dat krijgen, zonder dat jij hem onderbreekt. En nou opflikkeren voordat ik je naar buiten trap.”

Maar Sheehan had gerekend buiten de wetenschap van abnormale psychologie en de effecten van nerveuze stimuli. Oude Bugs greep zijn dweil steviger vast, begon die te hanteren als de speer van een Macedonische hopliet en maakte al snel een aanzienlijk ruimte om zich heen, ondertussen verschillende losse stukjes citaten schreeuwend, waaronder prominent werd herhaald, ". . . de zonen van Belial, geblazen van onbeschaamdheid en wijn."

De ruimte werd een pandemonium en mannen schreeuwden en krijsten van schrik om het sinistere wezen dat ze hadden opgewekt. Trever leek verdwaasd in de verwarring, en kroop tegen de muur terwijl de strijd in hevigheid toenam. "Hij zal niet drinken! Hij zal niet drinken! "Aldus brulde Oude Bugs toen hij geen citaten meer leek te hebben. Politieagenten verschenen aan de deur, aangetrokken door het lawaai, maar een tijd lang wilden ze niet ingrijpen. Trever, nu volkomen doodsbang en voor altijd genezen van zijn verlangen om het leven te zien via de sluiproute, ging dichter bij de nieuwkomers in blauwe uniformen staan. Kon hij maar ontsnappen en een trein pakken naar Appleton, bedacht hij, dan zou hij zijn opleiding in losbandigheid als behoorlijk voltooid zien.

Toen hield Oude Bugs plotseling op zijn speer te hanteren en stopte nog steeds - zich meer rechtop opstellend dan elke gast van de bar had hem eerder gezien. "Ave, Caesar, moriturus te saluto!" Schreeuwde hij, en liet zich vallen op de van whisky doordrenkte vloer, om nooit meer op te staan.

De indrukken die volgden zullen de geest van de jonge Trever nooit meer verlaten. Het beeld is wazig, maar onuitwisbaar. Politieagenten baanden zich een weg door de menigte, iedereen nauwlettend in de gaten houdend terwijl ze vragen stelden over het incident en over de dode man op de vloer. Vooral Sheehan voelden ze aan de tand, maar ze kregen geen waardevolle informatie over de Oude Bugs uit hem los. Toen herinnerde de valsemunter zich de foto van Bugs en stelde voor om deze te bekijken en te archiveren voor identificatie op het politiebureau. Een officier boog zich met tegenzin over de walgelijke glaasogige vorm en vond het met weefsel omwikkelde stuk karton, dat hij rond liet ging onder de anderen.

“Een lekker wijf!” riep een dronken man terwijl hij het mooie gezicht bekeek, maar zij die nuchter waren, lachten niet, keken met respect naar de delicate en spirituele kenmerken. Niemand leek in

staat om het onderwerp te plaatsen, en iedereen vroeg zich af waarom de dode dronkenlap zo'n portret in zijn bezit zou hebben - dat wil zeggen, behalve de valsemunter, die de binnendringende agenten ondertussen nogal ongemakkelijk bekeek. Hij had een beetje dieper onder het vervallen masker van Oude Bugs gezien.

Toen werd de foto doorgegeven aan Trever en er kwam een verandering op zijn gezicht. Na de eerste schrik verving hij de verpakking van zakdoekjes rond het portret, alsof hij het wilde beschermen tegen de smerigheid van de kroeg. Toen staarde hij lang en onderzoekend naar de figuur op de vloer, wijzend op zijn grote hoogte, en de aristocratische kenmerken die naar voren leken te komen nu dat de vlam van zijn ellendige leven was gedoofd. Nee, zei hij haastig, want de vraag was hem gesteld of hij de persoon op de foto kende. Het was zo’n oude foto, voegde hij er aan toe, dat van niemand kan worden verwacht dat hij het herkent.

Maar Alfred Trever sprak de waarheid niet, zoals velen al vermoedden toen hij aanbood zich over het lichaam te ontfermen en de oude Bugs in Appleton te laten begraven. Boven de bibliotheekmantel in zijn huis hing de exacte replica van die foto en hij had zijn hele leven al van het origineel gehouden.

Want de zachte en nobele trekken waren die van zijn eigen moeder.